

L'Emma interpretant l'Elena Irving amb Jordi Boixaderas, Ramon Pujol, Mingo Ràfols i Queralta Casasayas ■ DAVID RUANO

que va ser el primer anarquista perquè defensava l'individu enfront de la societat. El seu dilema era entendre que hi ha d'haver normes perquè funcioni la convivència. Però sovint aquestes normes se'ns mengen com a individus.

No tancava mai les obres...

No! *Espectres* no queda tancada. Ibsen deia: "No puc respondre perquè no tinc les respostes. Només poso les preguntes". Crec que és el que fan els grans autors, perquè suposar que tens totes les respostes és molta pedanteria, no crec que les tingui ningú. El que és més maco del teatre és que posa interrogants.

És més fàcil la comèdia?

El problema és entendre el personatge. Jo, si l'entenc, tiro milles. La comèdia també la disfruto.

Una pregunta tòpica que jo no li he fet mai: Com ho fa per plorar de debò?

És ficar-se en el personatge, imaginar. No és fàcil, perquè ho has de fer cada dia, no és una pel·lícula. Però crec que els grans autors expliquen coses que ens pertanyen. A l'Elena la sento molt propera. Hi ha un moment que diu: "Tots tenim tanta por en veure-hi clar!" I això t'ho diu a tu, a mi. Tots tenim situacions a la vida en què diem: "Mira, jo vaig tirant, perquè qüestionar-ho tot ara seria complicadíssim". Hi ha tantes coses properes! El que li passa amb el fill... Jo penso que si em passés amb els meus... És posar-te a la seva pell.

¿'Espectres' l'ha inclòs a la companyia del Romea?

No. Tinc el compromís de fer-hi una obra per temporada durant tres anys. Aquesta és la primera.

I qui la proposa?

Els proposen, jo proposo... Em deixen participar en la tria i arribem a un acord. I això és un privilegi, tot un honor.

'Vendelplà' torna a coincidir amb el teatre. Com s'ho fa?

No ho sé! Prenc moltes vitamines per al cervell. Vaig jurar que no em tornaria a passar però sempre hi caic de quatre potes. Aquesta temporada vaig demanar tenir menys presència precisament perquè coincidia. És a dir, no hi aniré cada dia, ni cada dia a les sis del matí. Però sí, hi aniré.

¿Hi ha algun personatge que recorda especialment?

Molts! De la tele, l'Eulàlia. Em va marcar molt, hi va haver un abans i un després per a mi, a nivell de popularitat, de seguretat en mi mateixa davant les càmeres, a nivell de creure que podia fer alguna cosa davant d'una càmera, perquè no m'ho creia gens. Al teatre n'hi ha moltes: *La infanticida* perquè era el primer personatge que feia després del naixement del meu fill; la Marta de *Terra baixa* perquè va ser l'últim muntatge del Fabià [Puigserver]; La Susanna de *Les noces de Figaro* perquè va ser on ens vam unir amb el meu marit... Són personatges lligats a la meua vida, i els recordo per tot el que va envoltar l'obra. ■

El Liceu acull la presentació d'«El juego del ángel», la novel·la que agafa el relleu de «L'ombra del vent»

Apoteosi Zafón

Carlos Ruiz Zafón envoltat de fotògrafs de tots els colors mediàtics ahir al migdia al Liceu de Barcelona ■ PERE VIRGLI

Eva Piquer
BARCELONA

La frase més irrefutable de les que pronuncia Carlos Ruiz Zafón al Liceu és aquesta: "Si a sobre em queixés, seria de jutjat de guàrdia". Si a sobre es queixés, centenars o milers d'escriptors que no seran tractats com dives d'òpera ni de broma se li llançarien en massa a la jugular. Mai s'havia vist, almenys en aquestes contrades, un desplegament similar per anunciar la sortida al mercat d'una nova novel·la. Els de Planeta es curen en salut: en la hipòtesi del tot improbable que *El juego del ángel* fos un fracàs, ningú podria dir que ha estat per falta de promoció editorial.

'Només' cent mil en català

Se n'han fet, poca broma, un milió de còpies. La xifra, ens informen, "no obeeix a cap caprici: és per donar resposta a les peticions dels llibreters". A la platea n'hi ha uns quants, de venedors de llibres: més d'un deu posar ulls de Tío Gilito, a hores d'ara. I això que per Sant Jordi encara no podran despatxar-ne l'edició en llengua catalana, que sortirà el 29 de maig. El títol d'*El joc de l'àngel*

serà deu vegades més casolà: se n'imprimiran d'entrada 100.000 exemplars. Qui els arreplegués.

Un decorat fantàstic, que d'aquí a una hora ja haurà caducat, recrea el Cementiri dels Llibres Oblidats. Els intèrprets de l'òpera són només dos: la periodista Olga Viza i Ell, l'escriptor esdevingut Déu. Això recorda perillosament el segon debat Zapatero-Rajoy: un eixam de fotògrafs s'acosta a l'escenari i dispara a preu fet, fins que els criden l'alto. "Us queden deu segons", els adverteix Olga Viza. ¿És només a mi que em recorda Carme Chacón fent quadrar els militars?

"Un cop el llibre està acabat i tens la certesa que ja no el pots fer millor, ve la tranquil·litat"

El *divo* Zafón diu que, ara i aquí, es troba en un estat de serenitat. "Un cop el llibre està acabat i tens la certesa que ja no el pots fer millor, ve la tranquil·litat". I ens regala una figura retòrica: "Publicar una novel·la és com enviar un nen al col·legi el primer dia: no sabem si el pegaran, o si el faran seure a l'última fila". Però vaja, el pare de la criatura confia que "el nen s'espavilarà solet, té moltes ganes d'aprendre".

Cinc cèntims sobre l'argument de l'obra: a la Barcelona dels anys vint, un jove escriptor obsessionat amb un amor impossible rep una oferta que no pot rebutjar: un misteriós editor (sí, a la novel·la hi ha misteri) li demana "que escrigui un llibre com no s'ha escrit mai", a canvi d'una fortuna i vés a saber si d'alguna cosa més. El *protà*, David Martín, accepta el repte, per descomptat. Per cert, el mentor del tal Martín es diu Pedro Vidal. ¿És un homenatge, pregunto, al Pere Vidal d'en Joaquim Carbó, l'heroi de la saga que va arrencar amb *La casa sota la sorra*? No sé per què, però diria que es tracta més aviat d'una pura coincidència.

Som a la capital catalana, tot i que no es nota. Fins que algú gosa fer una pregunta en la llengua de

Llull. Una pregunta incòmoda: com és que la traducció al català no arribarà fins passat Sant Jordi. "Seria una falta de respecte que una traducció a qualsevol llengua fos publicada en condicions no òptimes", argumenta l'escriptor, en castellà, "per respecte als periodistes de fora". I entona un *mea culpa*: "Jo vaig entregar la novel·la a l'editorial amb un marge de temps que no permetia maniobrar gaire".

"El millor és haver escrit"

De la mateixa manera que el millor d'anar al gimnàs és haver-hi anat (l'estona de suar la samarreta no és pas envejable), Ruiz Zafón confessa que el que més li agrada de la seva feina no és escriure, sinó "haver escrit". També ens diu que riu "de moltes coses", sense concretar què li fa gràcia, i que ha pogut conèixer "gairebé totes les persones que aspirava a conèixer en aquest món, excepte dues", però ens en regateja els noms i cognoms.

Si hagués de donar un consell a un jove aspirant a escriptor, què li diria? "Que es dediqui a una altra cosa, que escrigui per plaer i no intenti guanyar-se la vida com a escriptor professional". No fos cas que el bon noi triomfés i acabés sent l'estrella del Liceu. ■